

DE KWESTIE

Komt deze versoepeling n

Voor vrijwel iedereen in ons land krijgt het dagelijks bestaan een ander aanzien door de gedeeltelijke opheffing van de lockdown. Wat de opluchting is voor de een, is de beangstiging of teleurstelling voor de ander. Terwijl de versoepeling wordt ingezet, blijft corona dood en verderf zaaien in onze samenleving. Komt dit kabinetsbesluit niet te vroeg? Xander Koolman denkt van wel. Hij vindt dat er nog onvoldoende grip op het virus is om de teugels te laten vieren. Ira Helsloot legt uit waarom hij vindt dat de lockdown al te lang heeft geduurd.

Xander Koolman

Ira Helsloot

Risico dat het land weer plat moet

De economie smakt naar meer vrijheid. De schade van een lockdown wordt geschat op enkele tientallen miljarden euro per maand. Achter deze landelijke cijfers gaan vele persoonlijke drama's schuil. Zo dreigen vele ondernemers alles te verliezen wat ze hebben opgebouwd. Talrijke zzp'ers, hulpen in de huishouding en anderen kampen met sterke inkomstandaligen. Velen houden de lockdown niet lang meer vol.

Toch zouden we dit wel van hen moeten vragen, zodat we de economie later meer vrijheid kunnen geven. In de woorden van mijn zoon: 'Wil je nu één marshmallow of er straks drie?' Hoe zit dat?

Een lockdown is weliswaar een effectieve manier om de verspreiding van een besmettelijke ziekte tegen te gaan, maar ook bijzonder schadelijk voor de economie, dus duur. Andere maatregelen zijn handen wassen, bezoeken verminderen, afstand houden, opsporen en isolatie. Mits streng toegepast kunnen we zo een volgende lockdown waarschijnlijk voorkomen. Dat maakt deze maatregelen aantrekkelijk, ongeacht hun kosten.

Hanteerbaar

Een effectief beleid van opsporen en isolatie lukt echter pas wanneer het aantal nieuwe besmettingen is teruggebracht naar een hanteerbaar aantal. Bij het opsporen gaat het erom dat iedereen die sympto-

men heeft dezelfde dag getest wordt. Wanneer de uitslag - acht uur later - op een besmetting duidt, dienen alle personen die in de voorgaande dagen mogelijk geïnfected zijn door de besmette persoon te worden getraceerd. Dat vereist contactonderzoek en een grote inspanning van GGD-medewerkers, waarbij elke dag telt. De besmette persoon moet vervolgens in isolatie en contacten in quarantaine. Lukt dat, dan kunnen we het virus indammen.

Dit alles is veel werk en kan alleen bij een beheerst aantal nieuwe dagelijkse besmettingen. Sterke uitbreiding van het aantal GGD-medewerkers zou ook een oplossing zijn. Op dit moment hebben we noch

Nu versoepelen schaadt economie en gezondheid

het een noch het ander. Wanneer we de lockdown nu opheffen, lopen we het risico dat het virus zich weer sneller gaat verspreiden. En dan heeft de overheid weinig andere instrumenten dan een nieuwe lockdown. Een bruut instrument dat het land geheel of gedeeltelijk weer voor vele weken zal platleggen. De consequenties voor ondernemers, werknemers, zzp'ers en anderen zullen vergaand zijn. Dat dit risico niet denk-

beeldig is, blijkt uit Denemarken. Daar is enkele weken geleden gekozen voor versoepeling van de lockdown. De verspreiding nam vervolgens toe, en het risico op een nieuwe uitbraak ook. Denemarken kan zich echter meer veroorloven dan Nederland, omdat het virus daar bij minder mensen rondgaat. Mocht de verspreiding daar stijgen tot een niveau waarbij een besmette persoon meer dan een ander besmet, dan zal de IC niet snel overbelast raken.

Noodrem

In Nederland lijkt het nog te vroeg om te versoepelen. Bij ons zijn meer mensen besmet per 100.000 inwoners, en wordt een groter deel van de zorgcapaciteit gebruikt.

We moeten daarom sneller aan de noodrem trekken als het virus weer oprijkt. Omdat andere maatregelen veel minder ingrijpend zijn, is het verstandig om ervoor te zorgen dat we die maatregelen effectief kunnen inzetten voordat we de lockdown beëindigen. Daarbij dienen we de mensen die het hardst getroffen worden door de uitbreiding van lockdown te helpen bij het overbruggen van deze periode.

Xander Koolman is gezondheidseconoom aan de Vrije Universiteit in Amsterdam

Nederlanders kunnen risico zelf inschatten

Zo half maart waren we in grote verwarring over de dreiging van de om zich heen grijpende corona-uitbraak. De regering koos de eerste weken van maart voor het klassieke RIVM-advies bij een infectieziekte: geen evenementen, bij symptomen thuisblijven en probeer een beetje sociale afstand te houden door geen handen te schudden en indien mogelijk thuis te werken. Op 16 maart veranderde dat allemaal met de lockdown, waardoor grote delen van de samenleving hard tot stilstand kwamen. Er was toen onzekerheid, maar nu weten we veel meer.

Een klein land weerstond de neiging om alles op slot te gooien: Zweden hanteerde het klassieke RIVM-advies en liet de horeca dus gewoon open. Nu, acht weken later, neemt ook in Zweden het aantal besmettingen af.

Ook in Nederland weten we, terugkijkend, dat het beruchte voorplantingsgetal R₁ al net voor de 16^e maart onder de 1 was gezakt en sindsdien min of meer stabiel is. Die lage R₁ zien we sindsdien terug in dalende patiëntencijfers.

Verantwoordelijkheid

Natuurlijk hebben die cijfers van ziekenhuisopnames en overlijden altijd een vertraging van twee weken, omdat het even duurt voordat iemand na besmetting ernstig ziek wordt. Er lijkt dus geen enkele reden om niet vanaf vandaag weer de

klassieke RIVM-richtlijnen te hanteren. En daarmee de verantwoordelijkheid voor een beetje verstandige omgang met de dreiging van corona weer bij de samenleving zelf te leggen. En het dus aan bedrijven zelf over te laten om over de beste en haalbare maatregelen na te denken. En

In Zweden laten men het los en explodeert niets

evenzo om het aan Nederlanders zelf over te laten om een bewuste keuze te maken over het risico dat zij willen lopen: wie kwetsbaar is kan natuurlijk beter een drukke omgeving mijden. Wie jong is, hoeft zich geen zorgen te maken in een druk café in vergelijking met alle andere dagelijkse risico's die hij loopt.

Twee redenen

Of zijn er toch redenen om dat niet te doen? Twee redenen horen we nu telkens terugkomen. De eerste reden is dat we solidair moeten zijn met de kwetsbare ouderen die onze huidige samenleving hebben opgebouwd. Dat is natuurlijk een politieke en niet-wetenschappelijke onderbouwde keuze, maar zelf heb ik nog geen kwetsbare Nederlander gehoord die de jonge gezonde Nederlanders een vrolijke jeugd misgunt. Het lijkt mij ook verstandig om de eco-

nomie zoveel mogelijk te laten draaien zodat we de zo noodzakelijke zorg voor onze kwetsbare Nederlanders ook kunnen blijven betalen.

De andere reden is de angst voor een tweede golf van ziekten. Zal het aantal coronageïnfecteden niet exploderen als we de lockdown opheffen? Misschien direct of anderszins toch zeker in het najaar. Het antwoord voor zowel de korte als de

langere termijn is natuurlijk weer: Zweden!

Als we teruggaan naar de maatregelen van Zweden waar niets explodeert, dan zal dat ook bij ons niet exploderen. En het najaar is niet anders dan het voorjaar: wat toen werkte, zal ook in het najaar nog steeds werken.

Geen misverstand; corona is Nederland niet uit en gaat ook de wereld niet uit. Dat betekent dat we ten minste het aankomende jaar wel aparte ziekenhuizen moeten inrichten om coronapatiënten specialistische zorg te bieden zonder dat we de reguliere zorg daarmee belasten.

In de jaren vijftig kenden we dergelijke ziekenhuizen voor de toen rondzwervende longziekte tuberculose. We kennen de weg dus al.

Prof. dr. Ira Helsloot is hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen